

	Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка	Силабус навчальної дисципліни			
		Назва дисципліни: Психологія			
		Статус дисципліни: обов'язковий компонент (цикл загальної чи фахової підготовки).			
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка				
Спеціальність	Для всіх педагогічних спеціальностей університету				
Освітня програма					
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)				
Форма навчання	денна				
Курс	1-й				
Семестр	1-й, 2-й				
Обсяг дисципліни	Кредити	4, 5	Години	135	
	Лекційні			20 годин - 1-й семестр; 20 годин - 2-й семестр	
	Практичні/семінарські			16 годин - 1 семестр; 14 годин - 2 семестр.	
	Лабораторні			-	
	Самостійна робота			39 годин - 1-й семестр 26 годин - 2-й семестр	
Семестровий контроль	1-й семестр - залік; 2-й семестр - екзамен				
Викладач	Ржевська-Штефан Злата Олександрівна кандидат психологічних наук, доцент				
Контактна інформація	z. o. rzhevaska-shtefan@cuspu. edu. ua				
Кафедра	Кафедра філософії, політології та психології				
Факультет	Факультет історії, бізнес-освіти та права				

Предмет навчання
(Що буде вивчатися)

Курс Психологія («*Основи загальної психології*», «*Основи вікової, педагогічної та соціальної психології*») розкриває систему знань про психологічні особливості людини як об'єкта педагогічної та суб'єкта навчальної діяльності.

Частина курсу "Основи загальної психології" дає можливість слухачам краще пізнати себе як суб'єктів навчання, усвідомити свої сильні сторони та зони, що потребують розвитку або корекції, дає підґрунтя для розуміння сутності індивідуального підходу в навчанні. Цей розділ курсу Психологія дає відповіді на такі запитання:

- На які свої особливості слід звернути увагу, щоб навчатися більш успішно?
- Як підвищити власну мотивацію до навчання?
- Як ефективніше запам'ятовувати навчальний матеріал?
- Як впоратись з негативними емоційними станами?
- Як розвинути в собі певні позитивні якості?
- Як компенсувати особливості темпераменту, які перешкоджають успішності в навчанні та спілкуванні?

Частина курсу "Основи вікової, педагогічної та соціальної психології" надає доступ до оволодіння теоретико-методологічними знаннями та практичними навичками, які є важливою передумовою успішного здійснення ефективних психолого-педагогічних впливів в освітній діяльності вчителя. Цей розділ курсу Психологія дає відповіді на такі запитання:

- Як зацікавити учнів своїм предметом?
- Як допомогти учням покращити їх успішність?
- Коли і як здійснювати індивідуальний підхід в навчанні та вихованні?
- Який стиль психолого-педагогічного впливу обрати?
- Який стиль спілкування з учнями буде найбільш ефективним?
- Як поводитись з учнями, які порушують дисципліну, вимагають багато уваги, чинять активний спротив вчителю або навпаки занадто пасивні?
- Як покращити взаємини у класі?
- Як допомагати учням розв'язувати їх конфлікти?

	<ul style="list-style-type: none"> – Як спілкуватись з батьками учнів? – Як вберегтися від вигорання? <p><i>Місце курсу серед інших в освітній програмі: Курс Психологія логічно пов'язаний із такими навчальними дисциплінами як Філософія, Педагогіка та Методика викладання.</i></p>
<p>Мета (Чому це цікаво/потрібно вивчати)</p>	<p>Метою курсу є забезпечення майбутніх вчителів теоретичними знаннями та практичними навичками з основ психології та формування у них загальної психологічної культури та компетентності - здатності особистості до самопізнання, самоконтролю, до ефективного спілкування і взаємодії з іншими людьми, саморозвитку та самореалізації. Все це визначає міру ефективності вчителя при виборі ним тих чи інших психологічних засобів навчання та в організації взаємодії в освітній діяльності.</p>
<p>Компетентності</p>	<p>Інтегральна компетентність - здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.</p> <p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК2. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) та здатність реалізовувати свої права та обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина.</p> <p>ЗК3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>ЗК4. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення, зберігання, аналізу перетворювати і передавати інформації з різних джерел природничого характеру, критично оцінюючи її.</p> <p>ЗК6. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК8. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</p> <p>ФК4. Володіння основами цілепокладання, планування та проектування процесу навчання природничих наук, фізики, хімії, біології у закладах загальної середньої освіти.</p>

ФК5. Здатність до організації і проведення освітнього процесу з природничих наук, фізики, хімії, біології у закладах загальної середньої освіти.

ФК6. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з природничих наук, фізики, хімії, біології.

ФК7. Здатність до організації і проведення позакласної та позашкільної роботи з природничих наук, фізики, хімії, біології у закладах загальної середньої освіти.

ФК8. Здатність до рефлексії та самоорганізації професійної діяльності.

ФК10. Знання психолого-педагогічних аспектів навчання і виховання учнів середньої школи на засадах Нової української школи.

ФК12. Розуміти та пояснювати стратегію сталого розвитку людства і шляхи вирішення глобальних проблем, враховуючи позитивний потенціал та ризики використання надбань природничих наук, фізики, хімії, біології, техніки і технологій для добробуту людини й безпеки довкілля.

Програмні результати
(Чому можна навчитися)

ПРНЗ1. Знає і розуміє правові основи функціонування в галузі, вимоги освітнього стандарту і освітньої програми інтегрованого курсу природничих наук, а також способи інтеграції природничих знань у шкільних курсах кожної із природничих наук та інтегрованих курсів природознавства.

ПРНЗ4. Знає основні психолого-педагогічні теорії навчання, інноваційні технології навчання природничих наук, фізики, хімії, біології, актуальні проблеми розвитку педагогіки та методики навчання природничих наук, фізики, хімії, біології на засадах Нової української школи.

ПРНЗ5. Знає форми, методи і засоби контролю та корекції знань учнів з природничих наук, фізики, хімії, біології.

ПРНЗ6. Знає зміст та методи різних видів позакласної та позашкільної роботи з природничих наук, фізики, хімії, біології.

ПРНУ5. Проектує різні типи уроків і конкретну технологію навчання природничих наук, фізики, хімії, біології та реалізує їх на практиці із застосуванням сучасних інформаційних та комп'ютерних технологій, розробляє річний, тематичний, поурочний плани

ПРНУ6. Застосовує методи діагностування досягнень учнів з природничих наук, фізики, хімії, біології, добирає й розробляє завдання для тестів, самостійних і контрольних робіт, індивідуальної роботи.

ПРНУ7. Уміє знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел, насамперед за допомогою інформаційних, цифрових і хмарних технологій.

ПРНУ10. Застосовує методи навчання природознавства, методичку систематизації знань про природу, позаурочні форми організації навчання природознавства, засоби навчання природознавства.

ПРНУ11. Дотримується правових норм і законів, нормативно-правових актів України, усвідомлює необхідність їх дотримання.

ПРНК1. Володіє основами професійної мовленнєвої культури при навчанні природничих наук, фізики, хімії, біології в школі. **ПРНК2.** Пояснює фахівцям і не фахівцям стратегію

	<p>сталогорозвитку людства та екологічної безпеки і шляхи вирішення глобальних проблем людства.</p> <p>ПРНА1. Усвідомлює соціальну значущість майбутньої професії, сформованість мотивації до здійснення професійної діяльності.</p> <p>ПРНА2. Відповідально ставиться до забезпечення охорони життя і здоров'я учнів у освітньому процесі та позаурочній діяльності.</p>
<p>Зміст дисципліни</p>	<p>Розділ 1. Загальна психологія</p> <p>Тема 1. Психологія як наука. Психіка і свідомість.</p> <p>Тема 2. Пізнавальні психічні процеси: чуттєве пізнання (відчуття та сприймання), пам'ять.</p> <p>Тема 3. Пізнавальні психічні процеси: раціональне пізнання.</p> <p>Тема 4. Увага.</p> <p>Тема 5. Емоції та почуття.</p> <p>Тема 6. Воля.</p> <p>Тема 7. Мотивація.</p> <p>Тема 8. Особистість.</p> <p>Тема 9. Індивідуально-типологічні особливості особистості: темперамент.</p> <p>Тема 10. Індивідуально-типологічні особливості особистості: характер та здібності.</p> <p>Розділ 2. Вікова, педагогічна та соціальна психологія</p> <p>Тема 1. Психічний розвиток і навчання.</p> <p>Тема 2. Психологія дитини від народження до вступу в школу.</p> <p>Тема 3. Молодший шкільний вік.</p> <p>Тема 4. Підлітковий вік.</p> <p>Тема 5. Психологія ранньої юності.</p> <p>Тема 6. Основи психології учіння.</p> <p>Тема 7. Основи психології навчання.</p> <p>Тема 8. Основи психології виховання.</p> <p>Тема 9. Педагогічне спілкування.</p> <p>Тема 10. Психологічний аналіз професійної компетентності педагога.</p>
<p>Критерії оцінювання роботи студентів</p>	<p>Система оцінювання сформованих компетентностей у здобувачів враховує: лекційні, практичні заняття, виконання самостійної роботи та Індивідуального дослідницького завдання (ІНДЗ) Оцінювання здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Розподіл балів по семестрах:</p> <p>С е м е с т р І: 100 б а л і в.</p> <p>П р а к т и ч н і з а н я т т я – 24 б а л и (3*8=24);</p> <p>С а м о с т і й н а р о б о т а – 40 б а л і в (4*10=40);</p>

**Контрольні роботи - 16 балів;
ІНДЗ - 20 балів.**

С е м е с т р ІІ: 100 б а л і в .

П р а к т и ч н і з а н я т т я – 21 б а л
(3*7=21);

С а м о с т і й н а р о б о т а – 30
б а л і в (3*10);

**Контрольна робота - 9 балів;
Екзамен - 40 балів.**

*Робота на практичному занятті оцінюється
максимально у 3 бали. Критерії нарахування балів:*

*3 бали – студент приймає активну участь в усіх
видах роботи на практичному занятті, демонструє
глибоке знання теоретичного матеріалу, виявляє
вміння аналізувати психічні явища, встановлювати
причинно-наслідкові зв'язки, пояснює онтогенез
психічних процесів, емоційно-вольової сфери,
індивідуально-психологічних властивостей тощо.*

*2 бали – студент приймає достатньо активну
участь в практичному занятті (проте не у всіх видах
роботи), демонструє достатні, проте не досить
глибокі знання теоретичного матеріалу. Може
наводити приклади, коментувати психічні явища,
проте є незначні труднощі у розумінні системних
зв'язків.*

*1 бал – студент приймає участь в практичному
занятті, проте його активність має характер
пасивного слухання відповідей одногрупників та
епізодичних коментарів, з яких видно, що студент
розуміє теоретичний матеріал. При виконанні
практичних завдань не дотримується послідовності
аналізу, допускає помилки, потребує допомоги
викладача.*

**Виконання завдань самостійної роботи до теми -
оцінюється максимально в І семестрі в 4 бали, а в 2
семестрі - в 3 бали за завдання до певної теми
модуля. Враховується самостійність, якість,
повнота, вчасність виконання завдання.**

**Індивідуальне навчально-дослідне завдання (1
семестр) – оцінюється максимально в 20 балів. При
цьому враховується те, наскільки в повному об'ємі
виконане завдання, його зміст, оформлення,
вчасність.**

Контрольні роботи. Для проведення контрольних робіт розроблено тестові контрольні завдання.

Підсумковий контроль у I семестрі проводиться у формі диференційованого заліку в останній тиждень семестру. Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів, які студент набрав за всі види роботи впродовж семестру.

Мінімальна кількість балів для того, щоб отримати позитивний результат – 60 балів. У випадку отримання менше 60 балів за результатами семестрового контролю, студент обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академічної заборгованості.

Підсумковий контроль у II семестрі - екзамен, який передбачає усні відповіді студентів. **Максимальна кількість балів – 40.**

Політика курсу

Максимальний бал за курс можна отримати за умови, якщо:

- студент був активний під час всіх лекційних та практичних занять;
- відпрацював пропущені з поважної причини заняття у встановлений термін;
- виконав усі завдання у повному обсязі і вчасно.

Усі пропущені студентом заняття мають бути відпрацьовані ним у встановлений викладачем термін. За завдання, виконані пізніше встановленого терміну (без поважної причини), студент не може отримати максимальний бал.

Бал за проходження курсу може бути знижено, якщо:

- студентом порушувалися етичні норми поведінки;
- студент порушував академічну доброчинність (вдавався до обману, плагиату, списування).

Під час виконання контрольних робіт або складання іспиту студент може користуватися лише тими допоміжними матеріалами, які визначені викладачем. Студентові забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими студентами та користуватися матеріалами, крім дозволених. За умови порушення студентом установлених правил виконання роботи викладач позбавляє можливості продовжувати виконання завдання, не перевіряє роботу, робить на ній відповідний запис і оцінює нулем балів.

Результати студента, який не з'явився, також оцінюються нулем балів незалежно від причини.

Перескладання контрольної роботи допускається в терміни, визначені викладачем, під час поточних консультацій.

Інформаційне
забезпечення

Рекомендовані джерела

Основна

1. Ржевська-Штефан З.О., Клочек Л.В., Уличний І.Л. Основи психологічних наук. Навчально-методичне забезпечення самостійної роботи студентів ВНЗ// Кіровоград: РВВ КДПУ імені Володимира Винниченка, 2019. – 302 с.
2. Практикум з психології : психодіагностичні методики для самопізнання / упорядник Періг І.М. – Тернопіль : СМП «Тайп», 2017. – 116 с.

Допоміжна

1. Вікова і педагогічна психологія: Навч. Посіб. / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська та ін. – К.: Каравела, 2006. – 344 с.
2. Вікова психологія / Під ред. Г.С.Костюка.- К.: Рад. школа, 1976.- 272 с
3. Дуткевич Т.В. Загальна психологія. Теоретичний курс [текст] навч. посіб. / Т.В. Дуткевич. – К: Центр учбової літератури, 2016. – 388с.
4. Іонов І.А. Фізіологія вищої нервової діяльності (ВНД): навчальний посібник/ І.А.Іонов, Т.Є.Комісова, А.В. Мамотенко, С.О. Шаповалов, Сукач О.М. Теремецька Н.Ф Катеринич О.О. – Х.: ФОП Петров В.В., – 2017. – 143с.
5. Максименко С.Д. Загальна психологія. Видання 3-є, перероблене та доповнене. Навчальний посібник.

- К.: Центр учбової літератури, 2010. – 288с.
6. Савчин М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2005. – 360с.
  7. Савчин М.В. Педагогічна психологія: Навч. посібник – К.: Академвидав, 2007. – 427 с.
  8. Сергєєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В. Загальна психологія. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 384 с.
  9. Сергєєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В. Вікова психологія. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 384 с.
  10. Сергєєнкова О.П., Столярчук О.А.. Педагогічна психологія. Навч. посіб. – Київ «Центр учбової літератури», 2012. – 168 с.
  11. Усе про мотивацію/ уклад. А. Г. Дербеньова. — Х.: Вид. група«Основа», 2012. — 207с.
  12. Эриксон Э. Идентичность: юность и кризис: Пер. с англ. – М.:Просвещение, 1996.

Он-лайн ресурси

1. Булінг у школі: чому українські діти такі жорстокі?
<https://www.bbc.com/ukrainian/features-44425003>
2. Кондратенко Л.О. Психологія первинної шкільної неуспішності: монографія/ Кондратенко Л.О. – Чернігів: Десна Поліграф, 2017. – 488 с.
http://lib.iitta.gov.ua/709374/1/kondratenko_kniga_488str.pdf
3. Перевірте роботу вашого мозку за кілька секунд.
http://tsikavapsyhologiya.blogspot.com/2015/01/blog-post_24.html
4. Протидія булінгу.
<http://lt.multycourse.com.ua/ua/page/22/103>
5. Психологічні причини неуспішності
<https://osvita.ua/school/method/psychology/3482/>
6. Розлад дефіциту уваги та гіперактивності: що потрібно знати батькам і вчителям.
<https://nus.org.ua/view/rozlad-defitsytu-uvagy-ta-giperaktyvnosti-shho-potribno-znaty-batkam-i-vchytelyam/>
7. Тест онлайн на визначення домінуючої півкулі і стилю навчання
<https://psyttests.org/cognitive/solatN-run.html>
8. Чути себе: як боротись з професійним вигоранням

	<p>у вчителів. https://nus.org.ua/articles/chuty-sebe-yak-borotys-z-profesijnym-vygorannjam-u-vchyteliv/</p> <p>9. Як подолати дитячий негативізм? https://dnz15pazlik.vn.ua/blog/yak-podolaty-dytyachyy-negatyvizm-slova-yakymy-varto-zaminyty-zvychni-zauvazhennya-v-storonu</p> <p>10. Як перевірити, чи готова дитина до школи. https://nus.org.ua/view/yak-pereviryty-chy-gotova-dytyna-do-shkoly/</p>
Матеріально-технічне забезпечення	Здобувачі освіти повинні мати вільний доступ до інтернету (до копоративної платформи GoogleClass)